

Brașov, 17 Februarie st. v.

Astăzi avem înaintea noastră discursul liderului opoziției maghiare, a deputatului Carol Eötvös, pe care acesta l'a ținut în ședința de Mercuri a dietei ungurești, în care s'a continuat acea luptă, despre care scrie o fâie vienesă amică ministrului-președinte Tisza, că „este mai multă ca un scandal, este o curată politică de betyari“.

Din declarațiile lui Eötvös, cari au fost salutate de opoziția cu aplause frenetice, rezultă, că opoziționalii maghiari s'au hotărât a nu mai slăbi de aci încolo din atacurile îndreptate contra d-lui Tisza, până ce acesta nu se va retrage.

Opoziția pretinde acum dela ministrul-președinte Tisza să-și împlinescă promisiunea ce a făcut-o la 11 Decembrie anul trecut, în privința repatriării lui Kossuth.

Pretinde acest lucru dela d-lui Tisza, știind, că nu-l va putea împlini, pentru-că d-lui Eötvös: Tisza a căutat să-și asigure încrederea sdruncinată la corónă, inițiând o luptă în contra lui Kossuth și punând în contrast credința cătră corónă cu iubirea și alipirea cătră Kossuth.

Carol Eötvös a enumerat toate păcatele, ce crede el cu ai săi, că le-a comis d-lui Tisza, reneșând principiile sale de mai înainte numai ca să se țină la putere. Răposatul conte Andrassy — duse el între altele — dorea odinoră ca Provedința să ne dea numai o pace de 20 de ani și vom dovedi ce se poate face din țera noastră. Nu s'a gândit însă atunci contele Andrassy, că 15 din anii aceștia nu vor fi ai țării, ci ai lui Coloman Tisza!

Pe la finea discursului său în care a desfășurat multă oratoriă,

deputatul Eötvös a și amenințat, și amenințarea sa a îndreptat'c la adresa corónii și a majorității dietei. Noi am aruncat, duse el, un vâlu desu asupra faptelor petrecute în trecut, ca națiunea să nu mai cerceteze, ce s'a întâmplat odinoră în urma poruncilor venite dela corónă, și ca corónă să nu mai cerceteze, ce s'a petrecut aici în societatea maghiară. Acum însă se ia la cunoștință camera și și corónă, că decă Tisza va persista în nișuințele sale documentate la desbaterea legii militare, vom rupe vâlu care acopere trecutul și lupta cu consecențele ei triste se va începe din nou.

Intorcându-se cătră membrii majorității, Eötvös îi provocă să se gândescă bine acasă, căci în prezența ministrului-președinte ei nu se încumetă nici măcar a se gândi și să caute a înlocui pe ministrul-președinte cu altul.

„Decă nu veți face acésta,“ esclamă în fine Eötvös, „atunci nu rămâne alta decât său de a disolva dieta său de a abdica. O altă modalitate nu există și noi nici nu vom înalta.“

Foile amice d-lui Tisza spun, că acesta chiar se fi voit a se retrage, nu se poate retrage acum în fața amenințărilor opoziției.

Și ore ceda-va corónă amenințărilor cu ruperea vâlu ce a fost aruncat asupra trecutului?

Noi nu putem crede așa ceva, mai vârtos după ce e și Kossuth la mijloc.

Rămâne d-er, decă opoziția e hotărâtă a aduce lucrurile la estremu despre ceea-ce ne îndoinu, ca să cedeze majoritatea și ea să silescă pe d-lui Tisza a se retrage, său să se nască acel conflict despre care duse și opoziția, că este un mare pericol și care ar pute să turbure raporturile dintre corónă și poporul maghiar și se

dea o lovitură de mörte parlamentarismului unguresc.

Lumea pöte fi d-er curiosă a vedé decă și cum își vor realiza cei din stânga amenințările lor.

DIN AFARĂ.

Sporiri de trupe rusesci.

„Invalidul Rus“ vestesce, că la ordinul Țarului, efectivul de rășboiu al trupelor cazace din Kuban va fi sporit cu două regimente de rezervă de câte 4 sotnii fiecare. Efectivul cazacilor dela Terek va cuprinde c'o sotniă mai mult în fiecare regiment de rezervă. Asemenea, cazacii din Ural vor trimite în timp de rășboiu, 32 sotnii de călăreți pe lângă efectivul lor de pace.

Alegerile în Germania.

Alegerile din Germania sunt pe sfârșite. Dintre alegerile sêvșite în 397 de cercuri sunt cunoscute 388 până acum. Totala înfrângere a partidei cartelului și a liberalilor naționali este faptă. Dintre 267 de deputați numai 81 sunt de partida cartelului, 6r ceilalți toți se țin de diferitele fracțiuni opoziționale.

Căderea partidei liberale-naționale însă e cea mai vedită. Partida acésta, dintre 93 de mandate ce avea până acum, de ast-dată n'a putut câștiga decât 16 și abia are perspectiva a mai câștiga vre-o 25 la balotage. Liberalii opoziționali au până acum 21 mandate (10 vechi și 11 noue) și speră a mai câștiga vre-o 40 la balotage. După rapörtele mai din urmă, diferitele partide au obținut următorul rezultat: 54 conservatori; 14 de partida imperială; 21 liberali opoziționali; 91 de partidul centrului; 16 liberali-naționali; 20 socialiști; 14 poloni; 2 afară de partide; 13 elsațiani; 2 democrați; 3 welfi și 1 antisemită. La balotage se vor supune: 30 conservatori; 19 de partida imperiului; 73 liberali naționali; 20 din partida centrului; 63 liberali; 54 socialiști; 5 poloni; 10 democrați; 7 welfi și 3 antisemiți.

Cei din partida cartelului se slesc din töte puterile, ca să desbine pe liberali și socialiști. Planul lor însă anevoiă va reuși. Liberalii, ce-i drept, nu se declară în public pentru sprijinirea socialiștor, d-er devisa lor este slăbirea cu ori-ce preț a partidei cartelului. Partida socialistă însă strigă pe față: „Jos cu cartelii.“

„Nordd. Allg. Ztg.“ vorbind despre rezultatul alegerilor duse, că numai acele două partide, cari de fapt stau pe basa marilor reforme agricole și ale politicii socialiste, au eșit tefare din acésta luptă și că din contră partidele burgesei, cari sunt aplicate a trece totdeuna în tabera contrară au suferit o înfrângere desêvșită. Din declarațiile acestea se vede, că Bismarck vrea să-o rușă cu liberalii-naționali, 6r în locul lor să câștige partida centrului, ca cu ajutorul acesteia să-și formeze o nouă majoritate parlamentară. De altă parte se asigură, că împératul nu vrea mai multă nici o lege excepțională și astfel nici legea socialistă nu va fi reînviată.

Din dieta ungară.

Scandalul dela 25 Februarie n. În ședința dela 25 Februarie n. a dietei ungare s'a întâmplat ne mai pomenitul scandal, despre care am vorbit în articolul de ieri al „Gazetei“. Ședința acésta a fost așa de furtunosă și de șgomotösă, încât chiar diarele din Pesta asigură, că anevoiă îi vor găsi păreche.

La ordinea zilei era totu votarea proiectului de buget. Mai întâiu a vorbit Orbán Balazs, ridicând grave acusări în contra ministrului-președinte, pentru că a susținut în ședința dela 24 Februarie n. că, opoziția de acea este așa mare inimică, pentru că și înainte de a veni el la guvern a combătut-o. Orbán combătându-l pe Tisza, Moritz Pal l'a luat în apărare pe acesta, 6r Helfy amestecându-se în vorbă, a dat naștere unui incident curios, care era numai prologul furtunei desvélite de Abranyi Kornel în totă puterea ei.

FOILETONULU „GAZETEI TRANSILVANIEI“.

(26)

LINIȘTEA CASEI.

Romanu, de I. C. Panțu.

Mitică, când auți aceste vorbe, se întorse spre nevastă-sa, o privi câteva clipe și apoi cu o voce aspră grăi:

„Așa-i cum duci tu, d-er câte-odată nu-i așa; câte-odată după ploia vine totu ploia și 6răși ploia.“

„Töte-su dela Dumneșu!“ duse cocóna Marița domol.

„Ba nu-sü töte; unele-sü chiar dela dracu, așa că te și sature... Veți, și afurisitul de Ovreiu a întors-o; mi-a spus, că nici vorbă de vre-o poliță a mea și că el a d-er în trecütü fără să se uite în registre. Se pöte una ca asta la un Ovreiu, mē gândesc eu? Se pöte ca un Ovreiu când și-a spune așa ceva să nu șie, de ce și spune, să nu șie, că te are în capcană, și că și pöte arăta într'o bună diminiță negru pe alb și să te stringă să-i plătesci? Așa ceva nu este cu puțință la un Ovreiu. El șie ce are în mână, el șie ce am se află în fiecare clipă și e destul să-l veți puțin fudul și să fi sigur, că nu face de giaba lucrul acesta. Afurisiți mai sunt Ovreii!“

„De-ar veni Iorgu, ca să ședem la masă“, duse cocóna Marița vrëndu să abată gândurile lui Mitică.

Mitică nu duse nimic, căci era gânditor. Nu-i putea lui eși din capu ideia, că după ce și-a măritat

fata să fiă cu multu mai neajutat, cu multu mai îngrijat ca mai înainte. Nu-i eșia din capu gândul, că n'a fost în stare să-l cunoscă pe Iorgu mai de-aprópe și că într'unu lucru atât de însemnat n'a cugetat destul, a lăsat să fiă purtat de nasu de nevastă-sa și de cumnatele lui, și nu se putea dumeri din acésta parte ori câtă silință își da să se astempe, să și vadă mai cu totu dinadinsul de afacerile moșiei.

„Să ședem la masă“, duse cocóna Marița. „A venit și Iorgu, aci e și Olga; să nu mai zăbovim multu, ca să ajungem mai de vreme la moșia.“

Mitică se aședă la masă, d-er nu mănăcă nimica, ci luă numai câteva masline și o bucătică de pâne. Bău unu paharu de vinu și se afundă în cetirea unui diaru. Acestu lucru nu le venia la socotélă nici celorlalți, și toți erau tăcuți și nimenea nu se îndemna la mănăcare. Toți ar fi vrütü, ca Mitică să fiă mai vorbitor, ca el să începă vorba, ca să se lămurescă în fine și să fiă și de aci înainte ca și până acum. Intr'unu târziu Mitică aruncă diarul pe unu scaun de alătura și încep să și scöță în farfuri.

„N'ași fi cređut-o... d-er asta nu și-o ertü nici când. Sēmī amărășci sufletul cu astfel de lucruri? Să mē aduci în supărări și sēmī scurtezi astfel di-
lele? Asta nu-i frumos, asta este o mișeliă“, termină iritat Mitică.

Cocóna Marița încep să dea deslușiri, Iorgu de asemenea, 6r Olga, amărta de Olga, tăcea și nu

dicea nimic. Multu mai vorbiră câte și trei despre afacerea lui Nicu, și cu câtu mai tare scusa cocóna Marița pe ginere-său, cu atâtu Mitică se făcea mai palid și mai furios.

„Nici nu mai vorbiți cu mine despre tréba acésta murdară. O voi regula eu. Lă voi chema eu și pe stricatulă ăla de fiu-meu dela craițurile lui din Paris. Auți colo, să mērgă el la Paris? D-er pentru-ce? Pentru a continua studiul?... Nu! Pentru craițurile lui. Lă știu eu, ilü vedü eu. Unul, care face ce-a făcut el, unul, care se întovărășesce cu tine pentru pungășerii, nu plecă la Paris pentru a învêța, unul ca acela merge la plimbare. D-er las' că am să-i dau eu plimbare!“ isprăvi Mitică vorba și și luă diarul să cetescă mai departe.

Iorgu era cam timid ađi, cu töte acestea se arăta cătră sócră-sa, că vré să răspundă aspru lui Mitică, d-er fiindcă cocóna Marița îi venia într'ajutor cu câte unu semn, el tăcea și nu dicea nimic.

În odai nu se auđia altceva, decât șopăitul obicinuit al lui Mitică cum cetia.

După ce întorse pagina, se uită într'unu locu la „scirile zilei“, ceva cu mai mare băgare de semă, și încep să citescă și parcă îi fugiau literile una peste alta. El ceti, că Vladu a fost numit directoru la liceul, unde era profesor, și că devenind unu locu vacant în colegiul alü treilea din Gorju are să fiă pus în candidatură. Ca unu fulgeru îi trecu unu fior prin trup. Nu că döră s'ar fi supărat pentru

Abranyi a distu: Dau dreptate d-lui ministru-președinte, când susține, că parlamentarismul în Ungaria este amenințat de pericula serioasă. Și încă în prima linie îl amenință aceia, pe cari chiar parlamentarismul îi poartă în el însuși... D-l ministru-preș. cu multă fală se provacă la guvernarea sa de 15 ani și făcând-o acesta denunță în susu opozițiunea. (Așa este! în stânga extremă. Mișcare în dreapta). D-l ministru-președinte dice (Sgomotul în dreapta. S'auzim, s'auzim! în stânga) că decă atacurile opoziției ar avea mari succese în parlament, atunci s'ar sfîrși regimul parlamentar și i-ar lua locul tirania minorității. (Strigăte sgomotose: Așa este! în stânga) Fôrte rêu îi stă ministrului-președinte, când în contra acestor atacuri nu vrea să se aperse numai pe sine, ci și pe urmașul său; pentru acesta află de lipsă a rămăne la locu-i, ca nu cumva opoziția să se lupte în contra urmașului său totu cu aceleși arme, cum se luptă ađi în contra lui. Fôrte rêu îi stă ministrului-președinte când se laudă, că elu nu pôte fi înlocuitu cu altul, și că și atunci, decă se va duce, va veni unu altu Tisza Kalman (Aprobări vii, în stânga). Intr'asta însă se înșelă d-l ministru-președinte. După Tisza Kalman nu mai pôte urma altu Tisza Kalman, în contra căruia opoziția ar folosi totu acele arme, ce le folosese ea ađi în contra lui; nu pôte veni nimeni, fiindcă arma opoziției, de care vorbește ministru-președinte, i-a dat-o însuși elu, i-a dat-o prin falsificarea parlamentarismului și prin falsificarea tuturor declarațiunilor sale făcute în acestu parlament, prin cari i-a luat din mână opoziției ori-ce altă armă. (Sgomotose aprobări în stânga). N'are drept ministru-președinte a invinui opoziția cu aceea, că periclitază parlamentul când se luptă în contra lui; opoziția nu face alta, decătu că vré să scutescă parlamentul de primejdii...

Vorbindu apoi de revisuirea legii de încetățenire și de diferite promisiuni, ce le-a făcutu d-lu Tisza, Abranyi continuând dice: D-l ministru-președinte n'a făcutu nici una, nici alta, ci a făcutu numai aceea, că atunci, când a vedutu aprindându-se focul pe altar și amenințându-i tronul, a luat corôna și a svêrlit-o asupra focului ca s'el în stângă, ne gândindu-se (S'auzim! S'auzim!) cătu pagubă i-se pôte face corônei. Asta a fostu atitudinea ministrului-președinte în afacerea legii de încetățenire. În josu a espus corôna, în susu a denunțatu opoziția. (Așa este! Așa este! în stânga extremă.) Acesta este parlamentarismul, ce e datore opoziția s'el respecteze pentru ca să nu fi amenințatu organismul constituțional și tronul? Nu! Parlamentarismul nu este amenințatu

de periculele ce se dice, că se ivesc prin atacurile opoziției, ci de acelea pe cari le representă d-lu ministru-președinte în scaunul său. (Așa este! Așa este! în stânga și stânga extremă). Da, parlamentul are pericule, cari nu se pott suprima decătu numai prin reorganizarea sistemului de guvernare; dér dintre tôte periculele cari amenință parlamentul, celu mai mare ar fi acela, care ar face să obosescă și să slăbescă în națiune și în opoziția puterea și virtutea, cu care se luptă în contra politicei personale a ministrului-președinte. (Sgomotose aprobări în stânga și în stânga extremă.)

Este adevăratu, că lupta acăsta a fostu grea; puteau să ridé guvernamentalii de noi în decursul ei pentru că o purtamă tocmai atunci când ei erau în posesiunea puterii... (Risete în dreapta). Puteți să ridéți de acăsta dér vă asigură că lucrul acesta este înălțatoru. Înălțatoru lucru, când vedem, că ori și cătu vè siliți'o negați, lupta acăsta își are deja rezultatele ei, fiindcă pe d-l ministru-președinte nu'l mai apără mai multu acelu stratu de ghiată, cu ajutorul căruia făcea să inghețe totu (Așa este! în stânga extremă); pe ministrul-președinte nu'l apără mai multu nici o bastionu puternicu, nici o cuirasă a puterii, decătu numai o membră subțire: pielea obrazului său. (Sgomote lungi și repețite, eljen-uri și aplause în stânga și în stânga extremă. Mare mișcare în dreapta. Provocări sgomotose: La ordine! La ordine! Președintele sună clopoțelul. Strigătele de „eljen Abranyi“ finu minute întregi în stânga și în stânga extremă.)

Gajari Ödön: S'el auzim încă odată!

Președintele (între strigătele opoziției) Sciu bine că în cameră se folosesc adeseori expresiuni grele. (Mare sgomotu în stânga și în stânga extremă). Dér sunt lucruri pe cari său că trebuie să le esplicăm său că... (Mare sgomotu și strigăte furtunose în dreapta: S'el auzim pe președintele... S'el auzim pe președintele)... dér sunt cuvinte, cari nici în cea mai înaltă sală de consiliu a Ungariei, nici într'o societate cinstită nu se pot esplica. (Sgomot grozavu).

După acestea Ugron Gabor, Hollaky Imre și Szentivanyi Arpad strimtorară vehementu pe președinte somându'l s'el retragă cuvintele. Cei din dreapta strigau grozavu s'el retragă Abranyi cuvintele. Sgomotul între acestea devine nespul de mare; deputații Szentivanyi și Bolgar se repedă la tribună între amenințările și vociferările stânger extreme, ér cei din dreapta porniră după ei, așa că gălăgia și disordinea era la culme. Unii cereau ca președintele să se esplice, alții cas'o făcă acăsta Abranyi, ér toti la olaltă nu mai

sciau ce să cêră, cum se strige și în ce chip să demonstreze. După ce se mai potolî furia ambelor partide, și după ce președintele a fostu somat de nou s'el retragă cuvintele, răspunse cu superbiă: „chiar cerul să cadă asupra mea, eu nu'm voiu retrage cuvintele“. Intr'acestea frunțașii celor două partide au săritu ca atinși de focu la vorbele președintelui cerându cu totii „s'el retragă cuvintele“, unii pentru Abranyi, alții pentru președintele.

Furtuna acăsta finu celu puținu o jumătate de ôră. Deputații din dreapta și din stânga începură a se grupa în cluburi vorbindu între ei cu patimă și cu vehemență despre incidentu. Cătuva din stânga extremă observară, că președintele vorbește cevași; Ugron alergă la tribuna strigându: „Ce dice președintele?“ Sgomotul crescă și mai multu când președintele strigă, că a încheiatu ședința... Așa s'a sfîrșit scandalul.

SCRILE DILEI.

Unguru de 5 piule. Ni-se scrie: Ioan Sepleanu, român gr. cat. născutu în Ocna Dejului, fostu finanțu, acumă însurat cu o reformată și servitoru la „Magyar franczia,“ societate de asigurare în Deșiu, a primitu botezul după tipicul și orânduiea lui Belzebub, schimbându-și numele în Széplaki János, și a trecut la religiunea reformată, devenind din crescutu până'n tâlpi „Uj magyar.“ Națiunea română a mai scăpatu de o uscătură. Ô, de neamuri curăți cătu mai iute de asemenea putregaiuri!

Demonstrația gugumană. Trupa cântăreță a lui Slaviansky, despre care am făcutu amintire în zilele trecute, a cântatu în săptămâna acăsta și în Teresopolu. Inteligența sêrbă din Zomboru, Neoplanta și Panciova, a participat în număr fôrte mare la ascultarea corurilor lui Slaviansky. Societatea maghiară s'a distins prin lipsirea totală în modu demonstrativu.

Asta' dreptu „recunoscință“, pentru că corul rusescu a cântatu în Aradu la momentul martirilor ungaru din 1848. Recunoscință maghiară!

Vița americană la Orăștia. Adunarea generală a comunei orășenesci Orăștia a hotărît, ca din proprietatea orașului să se taiă unu jugur de locu pentru a'l planta cu viță de viă americană. Pentru a face acăsta încercare, unu vieru specialistu a fostu însărcinat cu scopul acesta să cêră dela guvern 1000 bucăți viță americană de plantat. Plantarea se va face în prezența și sub îngrijirea acestu specialistu, care în cast

decă s'ar constata, că vița americană este potrivită pentru locurile atacate de floxeră, se va îngriji ca Orăștia și comunele din jur să mai pôtă căpeta dela guvern gratis asemenea vițe americane de plantat.

Societatea brașovenă pentru ajutorarea penitențiarilor. Din raportul privitor la activitatea acestei societăți în anul 1889 aflăm, că societatea a plătitu spese de călătorie, la reîntorcerea lor acasă, pentru 111 penitențiar lipsiți de mijlôce, ér la 53 li-s'au datu ajutoare de călătorie. La aceste ajutoare sunt a se adăuga și interesele de 26 fl. 25 cr. ale legatului Ionu Iuga, împărțite în părți egale între 115 penitențiar silitori. Suma tuturor ajutoarelor face 456 fl. 55 cr. Numărul penitențiarilor a fostu în totalu de 231, dintre cari 134 Români, 26 Germani, 71 Maghiari. Instrucțiunea religiôsă li-s'a predat penitențiarilor prin preoții diferitelor confesiuni, ér instrucțiunea elementară a fostu predată de 3 învățători, între cari pentru despărțământul românu d-lu G. Moianu, ér după strămutarea d-sale la Sibiu d-lu Candidu Mușlea. Fiă-care din cele 3 despărțăminte a avut câte 2 clase și în fiă-care clasă s'a predat instrucțiunea în câte 4 ôre pe săptămână. Societatea are în totalu unu capitalu de 940 fl. 83 cr., membri fondatori 32, între cari 5 Români membri ordinari 129, între cari Români 35.

O polemă întreruptă.

În mai mulți numeri din „Tribuna“ am publicat în anul curent unu șir de articuli dreptu răspunsi la alți articuli publicați de unu amic alu „Tribunei,“ sub titlul „Nosce te ipsum.“ Când era să se publice și ultimul articulu, ce l'am trimis „Tribunei,“ am primitu încunoscințarea dela Redacțiunea acestui diaru, că acestu articulu, care tracta despre Episcopul Lemeni, nu se pôte publica în colônele „Tribunei.“ În urma acestei încunoscințări am autorisat pe redacțiunea „Tribunei,“ să lase afară acele pasaje din articulu, cari nu-i convinu, și să binevoiescă a'l publica cu modificările, ce va afla de bine a-le face. În locu de răspunsi la scrisoarea mea, Redacțiunea a publicat în No. 27 alu „Tribunei“ declarațiunea, care se pôte ceti acolo sub titlul „Nosce te ipsum.“ Nu mă estind la aprețierea motivelor, cari au îndemnat pe Redacțiunea „Tribunei“ a întrerupe publicarea articulilor mei, ci constat numai, că precum au încăput în cadrul „Tribunei“ articuli mei de mai înainte, putea să intre în colônele ei și ultimul articulu, precum și încheierea acelor articuli, căci Redac-

acestu lucru, oi fiindcă nu i-a dat și lui Dumnezeu parte de așa copii. Elu se făcu roșu la față, se uită la cei din jur și aruncă diarul din mână.

„Ce este?“ întrebă cocôna Marița.

„Nu-i nimic!“

Cocôna Marița luă diarul, se uită și ea în el și din întâmplare tocmai dădu cu ochii peste acea notiță, o slovenă tare și unu oftat și eși din peptu, ér Olga luă și ea diarul în mână, ceti, ridică ochii spre cer și după puținu îi plecă în pământ și se gândia dusă.

„Têrâniul de Vladu!“ dise Iorgu cu disprețu.

Olga atunci tresări, își ridică fața și ficsă pe bărbatu-său.

„Ei, ce? ce vréi să dici, că nu-i așa?“ grăi Iorgu.

„De sigură că nu, de sigură că nu“, repetă Mitică și se duse la ferăstră. „Vladu nu e fleac, nici mișel.“

Plôia încetase și se făcuse senin, ér boerul Mitică deschise ferăstră. Se uită în curte și cum vedu pe George îi dise să inhame.

„Ce stai așa de gânditoare? Ce ai de cugetu? Aide să mergem la grădină, să facem o plimbare, să ne mai trecă vremea.“

„Nu-i de lipsă, Iorgule!... Mie-mi trece vremea destul de iute.“

„Bine, Olgo, astăđi este Lun și scii bine, că la grădină este numai lume bună.“

„Ce lume bună?“

„Ei, ce vréi să dici? Este lume bună, nu-i ca Dumineca, când ese la grădină ori-ce nespălat.“

„Pentru mine e tot-una. Ori și când este lume bună, căci decă cineva îmi dă bună pace, decă nu mă bagă în sêmă, eu sunt mulțumită; și în cele din urmă nu vréu să mergu, căci spunu dreptu, lumea aceea, de care îmi vorbești, o cunosc bine. Bine de totu o cunosc și pentru mine n'are nimic ceea ce se mă atragă. Cunoscintele tale nu'mi plac de locu la locul. Decă mă întelnescu cu Sandache, începe să'mi îndruga la vorbe gôle, începe să declame felu de felu de caragioslicuri, se arată cum nu este, și purtându-se astfel, are pretenția a fi om cu minte și a se sci purta în lume. Lucrurile acestea îmi facu rêu și nici pe departe nu'mi aduc plăcere, ce crede elu că mi-o face. Elu ar trebui să vorbească despre cârti, despre maca, dér și la elu se adeverece dicala, că omul vorbește despre ce nu are și ar vrea să aibă. Așa este cu Sandache!... Ce se aud la grădină? Să mă întelnescu cu Mița, său cu mândica lui nenea Sandu? Atătu mai puțin!... Ele încep să vorbească despre pretinele lor, încep să se amestece în lucrurile familiare ale altora, îmi spunu despre vr'o dragoste ce au avutu său despre vr'unu divorțu nou în părțile nostre, îmi îndrugă la verđi și

uscate, ba adevêrul spunându, câte-odată, când le vedu că se uită la nisce târăe-bastone îmi face rêu. N'am nici o petrecere la grădină și m'am săturat de a auđi într'o đi ca 'ntr'alta aceleași lucruri. E nesfîrșit de obositor și de omoritor a fi în societatea lor.“

„Va să dici nu mergi?“

„Nu, Iorgule.“

„Nici de hatirul meu?“

„Eu cred, că nu mai aștepti, acum după unu anu de đile, hatir delu mine!“

„Ei, bine, Olgo, fă'mi plăcere; așa certu interesele clientelei mele, ca să mă arăt în lume. E ceva nepotrivit lucrul acesta, ca eu să nu fiu sêra acolo, unde este lumea bună.“

„Veđi, Iorgule, cum ești tu? Ți-se pare, că o femeie atunci se simte bine, când este vedutu de altă lume. Fericirea familiară eu o vedu în altoeva. Mie mi ar mai plăcea, decă tu ai rămăne acasă, decă ai fi mai multu împrejurul casei și decă te-ai mulțami cu societatea ce o ai aci. Da, aci lângă mine! Mie mi-ai face o deosebită plăcere, — decă ții să mi-o faci, după cum mi-ai spus'o, — decă te-aș vedea, că mai lași prietini tăi și petrecerile!“

„Vai, Olgo, Olgo dragă, așa certu interesele clientelei mele!“

(Va urma.)

ținea era autorizată a face modificările, cari i-ar fi convenit.

Destul că „Tribuna“ a intrerupt publicarea articulelor mei chiar la ultimul articol. Din cauza acesta voi publica acest articol despre Lemeni în „Folia bisericească și scolastică“ din Blășișu, ér încheierea articulelor mei, fiind de natură mai multă politică, decât bisericească, o publică, cu permisiunea Onorabilei Redacțiuni a „Gazetei“, în colonele acestui ziar. Motivul, care mă îndemna a face acesta, este, ca să vedă cel puțin o parte din cetitorii articulelor mei conștinuarea, la care am ajuns în polemică, ce am purtat-o cu autorul articulelor „Nosce te ipsum.“

Incheierea articulelor din cestiune este acesta :

„Susă capul!“

Cu aceste cuvinte însușitoare își termină autorul articulelor „nosce te ipsum“ campania pornită în contra arhierilor uniți și neuniți, îndemnându pe toți Românii, să caute căi și mijloce întru pedepsirea simțită a arhierilor lor, cari zădărnicesc spornica muncă a bărbaților mari din ziua de astăzi.

Statul într'adeveră lesne de urmată ni-se dă cu aceste cuvinte, căci nu este lucru mare a-ți ține susă capul în fața unor oameni, cari nu ți-lu potă tăia nici nu te potă trânti de pragul unei temnițe, ca să ți-lu spargă.

Totul așa de ușor este în ziua de astăzi a da și o pedepsă simțită oamenilor noștri de cea mai înaltă poziție socială, decât arhierilor noștri. Avem din darul lui Dumnezeu mai multe țiare politice, răspândite în toate unghiurile locuite de Români. N'avem prin urmare decât să luăm peana în mână, să-o muiăm în fiere și să punem pe hârția nise cuvinte grele, cari toamai pentru-că vin de la Români, producă o rană cu multă mai adâncă în inima arhierilor, decât toate loviturile, ce au să le îndure deșii dela străini în aceste vremuri grele! Cu acesta ne-am spus scopul, căci pedepsirea este simțită, ér noi am îndeplinit un act de mare și înțeleptă politică!

După atâtea desastre pe terenul politic, Românii potă să-și cerce norocul și cu acest sistem de politică înțeleptă, însă eu mă tem, că, pedepsirea simțită a arhierilor noștri din partea Românilor, va avé tocmai efectul, ce l'a produs ridicarea pumnalului lui Brutus asupra lui Cesar: va descurăja pôte pe arhierii noștri în luptă, ce-o susțină cu puteri neegale pentru interesele noastre culturale și naționale, ér decât ei se vor retrage de pe terenul de luptă, atunci noi, cari le strigăm „susă capul!“ pôte nu vom avé nici puterea, nici curagiul, nici tactica recerută pentru a duce acea luptă la bun sfârșit. Căci ce pôte omul aștepta dela acțiunea politică a bărbaților noștri independenți... cari numai atunci dau vrenut semn de viață, când este să se facă alegeri nouă pentru dietă, ér de altă dată, când se atacă cele mai vitale interese culturale și naționale ale Românilor, trăiesc ca și cum nici nu ar exista? Ce pôte omul aștepta în țilele acestea grele dela nise articuli înfocați de țiare, căci cercurile hotăritoare nu-i cetescă, séu și decât îi cetescă, îi află cu multă mai neprimejdioși decât să se ocupe cu ei?

Totă tactica și înțelepciunea noastră politică își află astăzi expresiunea în nise imputări grele, cari le facem arhierilor noștri, pentru-că nu și pună capul pentru interesele noastre naționale, ér noi stăm de-o parte cu mâinile în sânt și cu capetele plecate înaintea loviturilor, ce le primim, și nu cugețăm nici măcar atâtea, că nu numai arhierii, ci toți Românii datori sunt a purta susă capul în fața atacurilor, cari țintesc la surparea existenței noastre naționale? Ceea-ce este însă și mai dureros, încă nici după atâtea perdeni pe terenul național, nu am ajuns la

atâtea maturitate politică, încât să pricepem, că astăzi nu mai potă lucra arhierii românesce cum puteau lucra pe timpul absolutismului. Atunci ei se puteau presenta înaintea împăratului, séu din îndemn propriu, séu chemați a nume la Viena, și acolo puteau spune suferințele Românilor și cere alinarea lor, ér împăratul putea să dispună multe în interesul nostru, pentru-că actele lui nu trebuiau să se subscie de un ministru responsabil înaintea unei diete conduse de spirit șovinistic. De aci se esplică rolul important politic, ce l'au jucat odinioară metropoliții Șalut și Șaguna, și totu de aci se esplică și împrejurarea, că după introducerea noului sistem constituțional, acei doi metropoliți au trebuit să se retragă de pe arena luptelor politice.

Așaderea, decât astăzi vrem să realizăm programul nostru național, nu trebuie să așteptăm toate dela archierei, cari pe lângă totă poziția lor importantă, totu nu potă schimba actuala stare de lucruri, și trebuie să ținem cont de împrejurările schimbate și să organizăm partidul național cu totul pe alte baze pentru ca acesta să fi în stare a lucra cu efect pentru realizarea programului național, să fi capabil de a inspira respect cercurilor politice hotăritoare, să fi în stare a se pronunța totdeauna între marginile legii, însă cu atâtea țară în fața atentatelor, ce s'ar face în contra existenței noastre naționale încât puternicii țilei nu numai să încete dela astfel de atentate, ci chiar să fi constrinși a pacta cu noi, precum pactează Germanii cu Cehii, și atunci nu vom mai avé ocaziune de a ne plânge în contra arhierilor noștri.

Susă capul!

A. B.

Am dat locu articulei de mai sus, cerându-ni-se ospitalitatea, dér trebuie să accentuăm, că polemică din „Tribuna“ despre care se dice, că a fost intreruptă, nici n'am urmărit-o, nici nu vom să ne ocupăm de ea. Concluziunile, ce le face însă d-lu A. B. atingă în partea cea mai mare nise cestiuni de-o însemnătate principiară generală și se referă la situaținea noastră actuală interioară. De aceea nu le putem trece cu vederea, mai ales după-ce ideile de felul celor desfășurate de d-lu A. B. par a fi împărțite și dealții. De aceea, cu permisiunea d-lui A. B., ne vom lua ostenelă a reveni în nise articuli de sine stătători asupra acestei părți a espunerilor d-sale.

Mulțămă publică

pentru sumele incuse dela On. domni mai jos însemnați, cari au dăruit la clădirea unei biserici române gr. or. în cetatea Brașovului.*

(Urmare.)

Din lista de colectare Nr. 44 predata d-lui Petrache M. Zănescu și încredințată d-lor Penciou și Stanovic comercianți din Craiova, s'au colectat dela următorii Domni și Dòmne:

George V. Penciou 20 lei. Petrache Andreescu 12 lei. Ioan Stănescu 20 lei. Maria V. Vanghelie 60 lei. Siza S. Andreescu 5 lei. P. Constantinescu 2 lei. Ștefan Tănescu 5 lei. Th. D. Dimițescu 20 lei. Marin Diaconescu 20 lei. Nicolae Popescu 20 lei. Haralambie Bălșeanu 2 lei. T. Andreianu 2 lei. Toma Stanovic 2 lei. Suma 190 lei.

Dela Il. Sa D-lu Gal Iosif 20 fl. Dela On. D. Parteniu Cosma, Dir. 10 fl. Dela On. Domn Avram Păcuraru protopop 2 fl. D-na Maria A. Păcuraru 1 fl. D-lu S. Borha 1 fl. D-lu Georgiu Șerbanu notar 1 fl., total 6 fl. Dela P. On. D-nu Romul Furduiu protopop 3 fl. și dela D-lu Basiliu Preda Adv. 3 fl. total 6 fl. Domnul Ioan Roșu Adv. 1 florin.

Prin D-lu N. Ghimbășan 30 lei 50 ban, V. Carapenu 10 lei. D. Trigător 30 l., George Panu 10 lei. N. Bratu

* On. domni, cari au primită liste de colectare, sunt rugați a trimite rezultatul.

5 lei. Nicu Lungociu 20 lei. Vasile Hroștiu 5 lei. N. N. 5 lei. Radu Burbea 10 lei, total 123 lei 50 ban.

Prin D-lu P. Petrescu din Bucuresc lista Nr. 167 s'a colectat dela D-nii: P. Petrescu 20 l., A. Nicolau 5 l. G. Tăfă 5 lei. Lazuraneanu 5 lei, total 35 de lei.

Prin D-lu P. Munteanu din Tergul Ocnei lista Nr. 173, s'a colectat dela D-nii: P. Munteanu 6 lei. C. Crupensky 6 l. Christea Gheorghiu 5 lei, Ștefan Cristea 6 lei, I. Apostol 4 lei, Maior Vintilă 4 lei, O. Atanasiu 4 lei, Marcu Mihai 3 lei, Pet. Popa 3 lei, A. Balasi 1 leu, N. N. 2 lei, A. Ioan 2 lei, F. Vasiliu 2 lei, Fabim 3 lei, Ghizalmez 2 l. Christescu 2 l., I. Lisiovic 2 lei, Georgescu S. 2 lei, Tarcoseanu 2 lei, L. Velicu 2 l. Grosu 2 lei. Tetrat 2 lei. P. Dumitrescu 2 lei. Draj 2 lei. Agosescu 2 lei. N. N. 2 lei. G. Mazariu 1 leu, total 75 lei.

(Va urma.)

Comitetul parohial român gr. or. din cetatea Brașovului.

Bartolomeu Baiulescu
preș.

Nicolae Pilția
notar

Activitatea poliției locale în 1889.

(Urmare și fine.)

Pe tărutul ordinii publice și al liniștii, pe tărutul sanitar și al moralității, anii 1888 și 1889 își cam țin echilibrul, dice raportul căpităniei polițienești, deși în anul trecut sunt de notat mai multe prevaricațiuni, ceea ce trebuie a se ascrie tocmai activității mai energice a poliției. Prevaricațiuni în contra organelor autorității și în contra liniștii publice au fost în anul espiat 51; de aci se conchide, că corpul poliștilor încă totu nu se bucură în popor de vața ce i-s'ar cuveni, că încă totu nu sunt cunoscute țelurile și scopurile activității polițienești, ci instituținea polițienească e considerată ca o instituție, care exercită o epitropia, care restringe libertatea individului, și care pedepsește și vecsează.

Prevaricațiuni în contra ordinii publice și a moralității au fost pedepsite 57 (în 1888—51). Cafenelele de noapte, care exercită o influență rea asupra moralității, au fost foarte sever controlate și supravegiate și căpitănia orașului a isbutit să mai pună frâu abuzurilor imorale și necuviincioase din aceste cafenele. Dér pentru ca efectul controlului și supravegheii acestor localuri să nu fi îngreuiat, e necesar un statut pentru chelnărie.

Prevaricațiuni în contra stării sanitare publice și în contra sănătății corporale au fost pedepsite 181 (în 1888—180). Pe tărutul sanitar deci se progresază încet și atâră de progresarea poporului în cultură și civilizațiune. Și aci e chemată școla a lucra cu efect. Nu-i vorba reul provine și din lipsa de întocmiri publice. Anume se impune cu necesitate regularea Scheiului, curățirea stradelor și canalurilor și în suburbii, facerea apeductului, a abatoriului ș. a. Chiar și caratul gunoierului, ținerea curată a trotarelor și trebuiri luate de comună asupra sa și cheltuelile să se acopere printr'un arunc oomunal.

Un progres îmbucurător e de însemnat pe tărutul poliției de câmp. În anul espiat s'au pedepsit 22 casuri de prevaricațiuni în contra regulamentului poliției de câmp, pe când în 1888 au fost arătate 76 casuri. Pe tărutul poliției de pădur și de însemnat un regres. În anul trecut au fost pedepsite 496 de prevaricațiuni în contra legii pădurilor, pe când în 1888 numai 387. Vina principală e crescerea sărăciei unei părți a populațiunii, deși în tot anul se ajută gratuit cu lemne la 1000 de oameni.

Prevaricațiuni în contra statutelor locali, anume în contra statutului penal orașenesce, în contra statutelor pentru birjari, pentru coșari (urloeri), în contra regulamentelor pentru construcțiune, pentru stingerea focului, pentru strade, s'au arătate în anul trecut 850 casuri (931 în 1888.) Nu-i vorba e mare acest număr, deși statutele și regulamentele din vorbă există de mai mult ani. Cu toate acestea se observă un progres în urma neintreruptei supravegheii din partea poliției.

Cu totul în anul espiat au fost pedepsite 1832 casuri arătate, și anume 1375 bărbați și 924 femei, parte cu bani parte cu închisore. În sensul legilor esistente au încurs la erar 541 fl. 50 cr., la fondul săracilor din oraș 986 fl. 50 cr. Despăgubiri pentru pădure au încurs la comună ca proprietară 419

fl. 52 cr. și la fondul săracilor 85 fl. 28 cr., la oficiul de dare r. pentru fondul forestier 331 fl. 4 cr.

Judecându după toate acestea, trebuie să se dea expresiune convingerei, că e de așteptat un mai mare progres pe tărutul activității polițienești, decât se vor realiza îmbunătățirile și reformele amintite în acest raport.

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS.“

(Serviciul biurolui de coresp. din Pesta.)

Paris, 28 Februarie. După ce s'a ținut un consiliu de miniștri, ministrul de esterne a primit pe ambasadorul german, căruia i-a comunicat, că guvernul francesu primesce în principiu invitarea la conferința în cestiunea lucrătorilor.

Londra, 28 Februarie. În camera comunelor a comunicat Ferguson, că stările în Creta sunt liniștite acum.

Sofia, 28 Februarie. După-ce în afacerea Panitza s'a constatat amestecul din parte esternă, Stambuloff dete a se nțelege, că Bulgarii vor întreprinde pași pentru recunoscerea principelui, punându-se capet stării de aț, pentru ca țera să scape de încurcături.

DIVERSE.

Lupii în Rusia. Lupii în Rusia cauzează foarte mari pagube peste an în părțile mai espuse, de aceea se și plătesc să fi ucis. Dint'o statistică asupra lupilor vedem, că în anul trecut numai în ținutul Bolodogo s'au pustiit 49.000 de lupi, ér în ținutul Kazan 31.000. Pentru pustiirea unei singure bestii, autoritățile dau o remunerație de 10 ruble. Statistica mai arată, că în anul trecut fiarele aceste au stins viața a 208 oameni. Ce grozavă pustiire n'ar face aceste bestii, decât n'ar fi ucise în număr atăt de mare.

Avuția Orleaniștilor atinge cifra de cel puțin 600 milioane de franci, o sumă, cu care familia pôte să trăiescă în tiena fără de a se îngriji de viitor. Cea mai mare parte a averii este depusă la băncile engleze, americane și belgiane. Avera nemisătoare a familiei se află cea mai mare parte în Anglia, America, Belgia, Italia și Germania.

O nevastă și nouă bărbați. Abia veți crede ochilor cetindă această modernă curiositate. Departe de-a glumi, un ziar din New-York spune, că femeia Mollie Corwin, după ce a trăit până acuma cu 8 bărbați, în țilele trecute a jurat „credință vecnică“ la al 9-lea. Curgiosul bărbat se numește Casack. Faptul este cu atăt mai interesant, cu cât, dintre cei 8 bărbați pe cari i-a avut ea mai înainte, trăiesc încă 5 veseli și în deplină sănătate. Mollie Corwin s'a căsătorit întâiași dată la anul 1867 și astfel totu la doi ani a aflat de lipsă a și schimba bărbatul. — Curiosă femeie!

Mărtea unui milionar, anume Astor, s'a întâmplat în țilele trecute în New-York, în urma unei aprinderi de plămâni. „Sermanul“ om a lăsat în urma sa o moștenire de 150.000.000 dolari.

Negustor în hambur. Mare senzație a produs în Hamburg arestarea companistului proprietarului unui deposit, a negustorului Berg Mor, care a înșelat pe un individ cu 20.000 fl. În afacerea acesta sunt încuroate mai multe persoane.

Cunună. D-lu Ionu Teț și d-na Mathilde Gersabek născ. Rink, facă cunoscută căsătoria lor, ce s'a celebrat în 8 (20) Februarie în biserica din Brașov-vechiu.

Numere singuratiche din „Gazeta Transilvaniei“ a 5 cr. se potă cumpera în tutungeria I. Gross, și în librăria Nicolae Ciuren.

Editor și Redactor responsabil: Dr. Aurel Mureșanu.

